

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет

ЛУЦІВ МАРІЯ ВАСИЛІВНА

ПРОЦЕС СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В БЮДЖЕТНИХ
УСТАНОВАХ

071 Облік і оподаткування

Автореферат на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Івано-Франківськ – 2023

Зміст

стор.

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи формування фінансової звітності бюджетних установ.....	6
1.1. Сутність та склад фінансової звітності бюджетних установ	6
1.2. Економічний зміст, значення та принципи формування фінансової звітності бюджетних установ.....	12
1.3. Нормативно-методичне забезпечення процесу складання і подання фінансової звітності бюджетних установ	18
РОЗДІЛ 2. Організаційно-методичні засади процесу складання та подання фінансової звітності бюджетних установ.....	24
2.1. Особливості складання фінансової звітності бюджетних установ	24
2.2. Етапи формування фінансової звітності Олешанської територіальної громади.....	29
2.3. Порядок подання фінансової звітності бюджетної установи.....	35
РОЗДІЛ 3. Напрями удосконалення процесу складання фінансової звітності бюджетних установ.....	41
3.1. Завдання аналізу та внутрішнього контролю фінансової звітності бюджетних установ.....	41
3.2. Проблемні аспекти формування фінансової звітності бюджетних установ.....	52
3.3. Модернізація системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в бюджетних установах.....	55
ВИСНОВОК.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	61
Додатки.....	65

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. З посиленням впливу процесів глобалізації та міжнародної інтеграції України на діяльність бюджетних установ виникла потреба у поглибленому дослідженні процесів складання та подання фінансової звітності, як структурного елемента організації бухгалтерського обліку для забезпечення відповідності показників фінансової звітності, якість яких визначається ступенем доступності, інформаційним потребам широкого кола користувачів для прийняття рішень.

Складання фінансової звітності є завершальним етапом бухгалтерської обробки даних, які накопичувались за певний проміжок часу в облікових регістрах, які виступають специфічними матеріальними носіями бухгалтерської інформації. Проте у них відсутні затверджені кошторисом показники фінансування із бюджету.

Питання щодо складання фінансової звітності в умовах реформування бухгалтерського обліку є доволі складним, що спричинено постійними змінами та вдосконаленнями діючого законодавства і нормативно-правових актів, що регулюють ведення обліку та складання звітності.

Зважаючи на викладене, питання процесу підготовки, складання та подання фінансової звітності суб'єктом державного сектору набуває особливої актуальності, оскільки грамотна організація процесів складання та подання фінансової звітності бюджетних установ є запорукою ефективності діяльності установ і організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджетів.

Об'єктом дослідження є процес формування фінансова звітність бюджетної установи (на прикладі Олешанського ОТГ).

Предметом дослідження виступає сукупність теоретико-методологічних та практичних засад формування фінансової звітності бюджетних установах.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є дослідження процесу складання фінансової звітності в бюджетних установах.

Для досягнення визначеної мети у роботі поставлено та вирішено такі **завдання:**

- розкрити теоретичні основи формування фінансової звітності в бюджетних установах;
- розглянути нормативно-методичних засади формування та подання фінансової звітності;
- з'ясувати особливості складання і подання фінансової звітності бюджетних установ та організацій, які фінансуються з державного чи місцевого бюджетів;
- визначити етапи формування фінансової звітності у Олешанській територіальній громаді;
- виявити проблемні питання щодо формування фінансової звітності бюджетної установи;
- розробити можливі варіанти щодо удосконалення методики складання і подання фінансової звітності .

Стан наукової розробки. Більшість питань щодо теорії та методики формування та подання фінансової звітності установами та організаціями, що фінансуються із державного чи місцевого бюджетів віддзеркалились у працях науковців, таких як І. Р. Лукановська, Л. Г. Кемарська, М. Р.Лучко, В.М. Рожелюк, С. В. Свірко, І. Т. Ткаченко та ін.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі застосовано загальнонаукові методи, засновані на системному підході щодо розкриття питань теорії, методики й організації формування та подання фінансової звітності бюджетними установами та організаціями.

Інформаційним підґрунтям проведення дослідження виступають законодавчо-нормативні документи, економічні літературні джерела, матеріали науково-дослідних конференцій.

Практичне значення одержаних результатів полягає у науковому обґрунтуванні пропозицій щодо вдосконалення методології складання та

подання фінансової звітності, що може бути використане у практичній діяльності суб'єктів державного сектору.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У розділі 1 “Теоретичні основи формування фінансової звітності бюджетних установ” досліджується сутність і економічний зміст поняття “фінансова звітність” бюджетних установ та нормативно-правова база. Фінансова звітність показує всі суттєві зміни у структурі господарських засобів, джерел їх формування, результатах фінансово-господарської діяльності та надає велику за обсягом інформацію у скомпонованому вигляді користувачам, які приймають участь в управлінні установою. Розширення кола суб’єктів управління підприємством, тобто таких суб’єктів, які мають право на прийняття будь-яких господарських рішень спираючись на дані фінансової звітності – це результат, що зумовив підвищення ролі як фінансової звітності, так і бухгалтерського обліку в цілому. В свою чергу, з підвищенням ролі фінансової звітності в управлінні підприємством, значною мірою підвищуються й вимоги до неї. Збільшуються вимоги до якості подання звітної інформації, яка визначається змістовністю, реальністю й оперативністю даних. Фінансова звітність суб’єкта державного сектору налічує значну кількість форм, кожна з яких виконує конкретні функції.

Принципи формування фінансової звітності бюджетних установ повинні враховувати традиційні для вітчизняної практики основи, визначені у Законі України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”.

Державне регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності у державному секторі відбувається з метою: розробки єдиних правил ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що є обов’язковим для всіх підприємств, гарантуючи та захищаючи інтереси користувачів; удосконалення бухгалтерського обліку й фінансової звітності.

Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку та складання звітності в бюджетних установах поділяють на чотири рівні: законодавчий, нормативний, методичний, а також організаційний.

У розділі 2 “Організаційно-методичні засади процесу складання та подання фінансової звітності бюджетних установ” розглянуто особливості процесу формування і подання звітності, відображено етапи формування фінансової звітності та порядок подання до визначених чинним законодавством інстанцій.

Враховуючи чинну нормативно-правову базу, а також роз’яснення, які надані Міністерством фінансів, процес підготовки та обробки даних для складання звітності суб’єктів державного сектору складається з послідовних етапів:

- узагальнення облікових даних;
- закриття рахунків доходів та витрат;
- закриття меморіальних ордерів за останній місяць звітнього періоду;
- складання книги “Журнал-головна”;
- складання звіту про фінансовий результат (ф.№2-дс)
- складання Балансу (ф. №1-дс);
- заключний, під час цього етапу відбувається звіряння відповідності даних між фінансовою та бюджетною звітностями.

Порядок складання та подання фінансової звітності суб’єктом державного сектору здійснюється відповідно до Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов’язкового державного соціального і пенсійного страхування затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.01.2012р. №44.

У розділі 3 “Напрями удосконалення процесу складання фінансової звітності бюджетних установ” проведено аналіз фінансової звітності Олешанської територіальної громади у період 2019-2021 рр., визначено проблемні питання щодо складання фінансової звітності та її подання, а також запропоновано способи удосконалення процесу формування та подання фінансової звітності.

Метою аналізу фінансової звітності установи є надання оцінки діяльності установи за звітний період.

Найактуальнішими проблемами формування фінансової звітності бюджетними установами є застосування різних програмних продуктів для виконання облікових операцій установами, що унеможлиблює автоматизацію системи обліку; подвійна консолідована звітність тобто звітність про виконання бюджетів консолідується окремо по вертикалі Державної казначейської служби України та окремо по горизонталі головних розпорядників бюджетних коштів; опосередкований вплив НБУ на організацію бухгалтерського обліку суб'єктами державного сектору; відсутність єдиної методики відображення у бухгалтерському обліку операцій державних цільових фондів.

Від впровадження нижче наведених рішень прямо залежить ефективність модернізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в бюджетних установах і наближення її до міжнародної практики:

- розробка методичних рекомендацій щодо запровадження НП(С)БОДС;
- постійний моніторинг змін норм міжнародних стандартів із метою впровадження їх в НП(С)БОДС;
- досконалий моніторинг стану нормативно-правового і методичного забезпечення виконання операцій з виконання бюджетів;
- вдосконалення програмного забезпечення з автоматизації бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (створення високоякісного програмного продукту, який можна інтегрувати до облікової системи Казначейства та системи подання фінансової звітності у електронному форматі).

Висновок

У результаті проведення дослідження були зроблено такі висновки:

1. Фінансова звітність бюджетних організацій - це важливий елемент бухгалтерського обліку, що має велике значення для широкого кола користувачів, адже у фінансовій звітності відображаються всі найважливіші показники господарсько-фінансової діяльності суб'єкта державного сектору. Ретельне вивчення складання та подання фінансової звітності дозволяє розкрити причини у досягненні успіхів чи недоліків у роботі, розробити шляхи удосконалення діяльності суб'єкта державного сектору.

2. В процесі написання роботи визначено етапи формування звітності в Олешанській сільській територіальній громаді. З метою забезпечення якісного і швидкого складання носіїв підсумкового етапу бухгалтерського обліку із дотриманням принципів послідовності ведення обліку, методів та процедур, сільською радою було затверджено Положення про порядок організації бухгалтерського обліку та облікову політику в Олешанській сільській раді, а також графік документообігу виконавчого апарату Олешанської сільської ради .

3. Бухгалтерський облік та фінансова звітність бюджетних установ на даний час знаходиться на етапі нововведень, проте ще залишились проблемні питання щодо формування та подання фінансової звітності бюджетних установ та організацій, які потребують вдосконалення. Облікова системи бюджетних установ не повною мірою відповідає сучасним вимогам щодо прозорості інформації про державні фінанси для зовнішніх користувачів і щодо забезпечення процесів із прийняття рішень у системі державного і місцевого самоврядувань. Ще одним проблемним питанням є постійні зміни та доповнення, що стосуються методики складання та подання фінансової звітності в органи Державної казначейської служби України. Проблемним питанням також виступає невідповідність законодавчих актів, тому що згідно з ст. 2 Бюджетного кодексу України бюджетні установи - неприбуткові організації і в

їхньому обліку не має місця прибуткам, проте чинними нормативними документами про надання платних послуг установам освіти та культури надано право на внесення до ціни платної послуги прибуток при умови його використання виключно за чітко визначеними напрямками.

4. Удосконалення методики складання та подання фінансової звітності установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджетів полягає у мінімізації кількості бухгалтерських реєстрів і звітів, які іноді дублюють одна одну та спрощення форм. Також виникає нагальна потреба в розробці єдиної інструкції з ведення бухгалтерського обліку й складання фінансової звітності бюджетних установ, яка повинна об'єднати в собі нормативно-правові документи з питань організації і методології бухгалтерського обліку із урахуванням порядку ведення обліку всіх господарських операцій та процесів, вимог документального забезпечення бухгалтерського обліку й регламенту складання фінансової звітності схожої до Інструкції з бухгалтерському обліку, яка застосовується тільки в частині меморіальних ордерів.

Опанування знаннями щодо методології ведення бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності бюджетних установ сприяє виявлення слабких та шляхів подальшого покращення роботи бюджетних установ є головною метою керівника, менеджера, економіста й бухгалтера.